

Una qüestió de corbes

La geometria fascinava els grecs de l'antiguitat. Alguns dels pensadors més destacats (Tales, Pitàgoras, Plató, Euclides...) la tenien com una disciplina de referència. Precisió, elegància, sistematicitat, coherència formen part de l'atractiu d'una disciplina que els egipcis ja aplicaven des de feia segles.

Entre els descobriments més emblemàtics apareix l'estudi de les corbes còniques, que tindrà un desenvolupament en els àmbits de la física i de l'astronomia durant els temps de la revolució científica dels segles XVII i XVIII. Suposadament, la primera contribució sistemàtica la va establir Menecmo al segle IV aC. Quan tallem un con obtenim una sèrie de corbes segons la direcció del tall. Així, si el tall és paral·lel a la base obtenim una circumferència, mentre que si el tall és vertical obtenim una hipèrbola. Aquestes són les corbes còniques bàsiques.

Les coses es posen més interessants quan passem de la geometria a la física. Deixant de banda la circumferència, físicament més avorrida, sabem que Newton va deduir que qualsevol cos que seguís la llei de la inversa del quadrat de la força, per exemple el moviment d'un planeta al voltant del Sol, seguiria una trajectòria el·líptica. En aquesta situació, el cos no té prou energia per escapar-se de l'estrella. Si el cos tingués energia per fer-ho, no seguiria una trajectòria el·líptica sinó hiperbòlica, i deixaria el Sistema

Solar sense retornar-hi mai. Però potser el cas més intrigant és el de la paràbola, la qual reflecteix una situació intermèdia entre les trajectòries el·líptica i hiperbòlica. Es tracta del moviment d'un cos que només pot escapar-se de la seva estrella quan ha recorregut una distància infinita, cosa que equival a dir que això només passarà quan el temps esdevé infinit.

No resulta complicat establir similis entre aquestes trajectòries còniques dels planetes i les perspectives que els diferents partits polítics tenen al cap sobre el que resulta més convenient en termes de poder territorial al per al futur polític de Catalunya. La trajectòria el·líptica reflecteix una situació de dependència insuperable, un lligam irreversible, ja que el planeta no disposa d'energia suficient per deslliurar-se de l'atracció de l'estrella. És la situació que defensen els partits unionistes (PP, PSOE, Cs), que no volen ni sentir a parlar de referèndums d'autodeterminació, de dret a decidir, etc. És a dir, són partits que no consi-

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA
A LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

**En política,
a curt
termini
quasi res és
inevitable
i a mitjà
termini
quasi res és
irreversible**

deren que sigui important l'opinió dels habitants del planeta sobre quina és la trajectòria més convenient per al seu futur. D'aquesta manera, defensen que Catalunya sempre haurà d'orbitar al voltant de les institucions i dels centres de poder polítics, econòmics i culturals de l'Estat, com si una mena de condemna bíblica hagués caigut sobre els catalans decidida per algun déu menor malèvolament reaccionari.

D'altra banda, els partits independentistes (president Puigdemont, ERC, CUP) preconitzen els avantatges que Catalunya tindria en cas que els catalans decidissin substituir l'actual trajectòria el·líptica per una altra d'hiperbòlica que els permetés allunyar-se de les institucions de l'Estat. Per fer-ho caldria que augmentés l'energia interna del país per poder escapar-se de la *tiranía gravitatòria* a què estan sotmesos. Aquest és el repte d'aquests partits, mostrar com adquireixen aquesta energia. L'objectiu seria la substitució de la "dependència" actual, però no per

"vagar a l'espai sideral", com alguns demagogs descriuen, sinó per la llibertat de triar les pròpies interdependències en el context actual de globalització, a més de poder ser reconeguts en el món internacional i en tots els àmbits com una entitat diferenciada en igualtat de condicions amb els altres estats.

Quan hi ha dues posicions clares i contraposades sempre apareixen defensors de posicions intermèdies. Això resulta inevitable. En aquest cas, es tracta de partits amb posicions que oscil·len entre l'ambivalència i l'ambigüitat. És el terreny dels partits que podrien tenir un logo amb la paràbola com a símbol. L'estratègia consisteix a voler optimitzar els avantatges de les trajectòries el·líptica i hiperbòlica. Tanmateix, el preu que s'ha de pagar és que, com en el cas de la trajectòria dels planetes, es necessita un temps infinit per aconseguir aconseguir el *programa parabòlic* del partit, una situació que, a la pràctica, suposa implícitament acceptar l'actual trajectòria el·líptica i dependent respecte a l'Estat. És a dir, malgrat una retòrica funambulesca que no compromet gairebé a res, a la pràctica són partits que defensen posicions conservadores en relació a l'actual *statu quo* territorial. Mentre que es manté que els ciutadans de Catalunya tenen dret a decidir el seu futur, després a la pràctica no s'impulsa una política per aconseguir-ho. Segurament es tracta d'una contradicció democràtica performativa. El que es fa nega el que es diu que es fa.

En política, a curt termini quasi res és inevitable i a mitjà termini quasi res és irreversible. Depèn dels ciutadans de Catalunya establir quina de les corbes de Menecmo resulta més convenient per al seu futur.

GETTY